

201155

O Legendă
de la

Muntele Albu

de

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Charig.

Editura Ig. Hertz
București

Prețul Lei 10.—

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*TIPARUL
EMINESCU S. A.
BUCUREȘTI*

E. O.

O LEGENDA

DELA

MUNTELE ATHOS

DE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

M A R I A

REGINA ROMANIEI

LIBRĂRIA EDITOARE IG. HERTZ
BUCUREȘTI
1923

Bibl. Univ. Cluj.

Nr. 267 1024

201155

BCU Cluj Central University Library Cluj

Se află în lume un loc sfințit, unde dreptcredincioșii vin, încă din vremuri, ce se pierd în negură, să-și plece genuchii și să-și înalțe sufletul, un loc atât de neprihănit, încât picior de femeie nu-i îngăduit să-i pășească hotarul. Un liman de pace, unde numai cei desrobîți de ispitiri lumești, călugării, au voie să sălășluească în mănăstirile minunate ce au ridicat la poalele muntelui, în fața mării.

Muntele Athos, Sfântul Munte! Numele lui e plin de țăină—amestec de poveste și de vis pentru cei ce nu se vor putea învrednici niciodată să pătrundă în cuprinsul neîntinat al zidurilor lui.

Neobișnuite și felurite sunt clădirile înălțate aici de acești cucernici spre a preamări pe Fecioara Maria—căci, ciudat lucru, deși din acest cuib sfințit, tot ce putea aminti femeia fusese îndepărtat, ca pentru a ucide un dor nemărturisit, Sfântul Munte totuși a fost închinat Maicii Domnului.

Asemenea unor cetăți fantastice, cele douăzeci de mănăstiri par a răsări din chiar coasta mun-

telui, unele din ele cățarate pe ziduri de sprijin, întruchipând întocmai icoana unor stânci sure, la picioarele cărora Marea bate și roade:

Câte un zid puternic încercuește fiecă mânăstire, prefăcând-o într'o cetate de taină ce-și strejuește singură comorile,—bisericele și paraclisurile, grădinile și fântânile, cărările de plimbare pline de umbră, țintirimurile pline de tăcere, datinele, obiceiurile și tipicurile.

În cuprinsul acestor împrejurări, călugării și-au împlântat în cline căsuțele lor, acățate adesea una deasupra celeilalte, întocmai ca niște cuiburi de rândunică. Pe alocuri, unde amenințau a se îmbulzi prea multe, ele s'au revărsat și dincolo de zidul feritor, unde par să atârne în primejdia căderii pe marginea unor prăpăstii dătătoare de fiori; uneori cerdacuri de lemn, înșirate tocmai sus pe acoperișuri, de jur împrejurul streșinelor, îngăduie o priveliște nețarmurită asupra Mării. Misterioase lăcașuri, uimind privirea, minunând mintea care nu le poate pătrunde dintr'odată nici înțelesul, nici taina noimii lor!

Primăvara mii de pomi în floare preschimbă Sfântul Munte într'o grădină fermecată, unde privighetorile își pîruie cântecul lor de dragoste, în vreme ce florile tămâiază tot văzduhul cu miremele lor.

. . . Asemenea unor cetăți fantastice, cele douăzeci de mănăstiri par a răsări din chiar coasta muntelui. . .

Dar, vezi, în acea vreme de renaștere a firii, când fiecare plantă dăruiește prinosul frumuseței sale anului tânăr, nu știu ce neliniște ciudată se revarsă asupra monahilor, stăpânitorii singuratici ai acestui rai pământesc.

Ca o nemulțumire nelămurită se furișează în sufletul lor și-l cotropește, și cică până și preocupivșii moșnegi cu bărbile colilie își închid cu teamă ferestrele ca să nu mai auză cum răsună cântecul privighetorilor în migdalii de afară.

Șoaptele vântului de seară prin frunzișuri îi turbură din rugăciuni, și câți din ei, tot cântând «Kirie-eleison», nu au simțit furtivitatea unuia după lucruri de dincolo de cuprinsul celor ce cunoșteau.

Și așa se întâmplă că, într'o primăvară timpurie, un asemenea val de neliniște prinse a bântui toată această sfântă obște.

Nimic nu le mai intra în voie și nimic nu le mai era pe plac. Chilioarele lor rămâneau nedetreticate, bucatele gătite de unii din ei ce aveau smerita îndatorare de a pregăti cina pentru frații lor, li se păreau, de o vreme, sarbede,—păcat de ceapa verde tocată ce-o aruncau cu nemiluita în bucate că doară le-o mai da vreun gust.

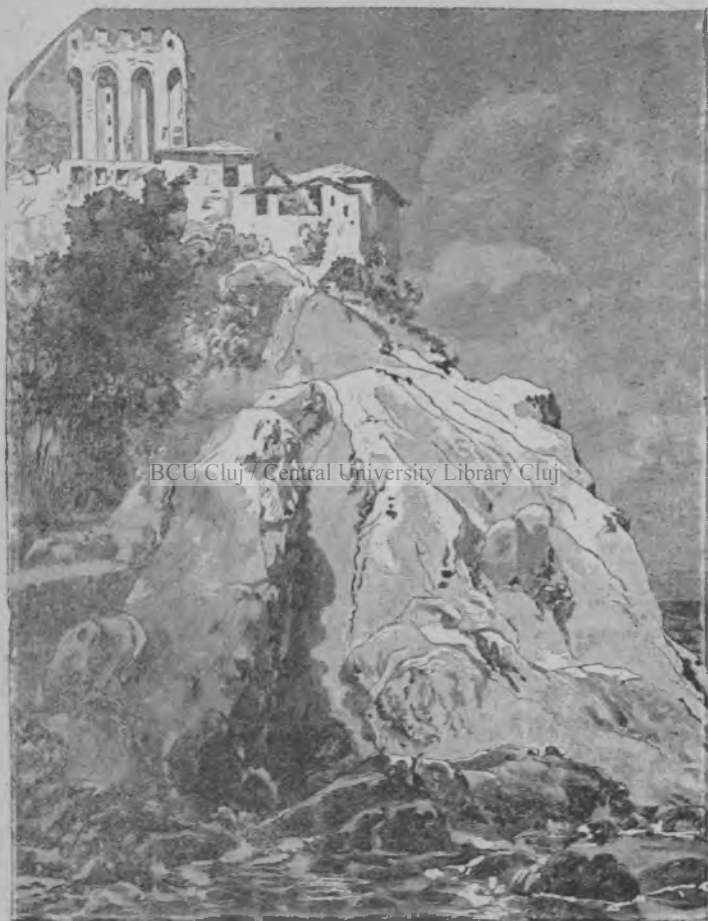
Un aer îmbâcsit de întristare și silă mocnia prin chilii, până și sfânta Casă a Domnului

avea o înfățișare de părăsire: chilimurile de pe jos erau prăfuite și picate cu ceară, sfeșnicele așteptau să fie frecate, geamurile cu zugrăveli să fie șterse de colb, lespezile podelei și pereții cereau curățire temeinică. Dar cine să le facă toate astea cu șartul și cu dichisul lor? Cucernicii călugări? Cu toată evlavia lor către cele sfinte, dar în migăloasele trebi gospodărești dovediseră, bieții, că nu aveau nici un rost și nici un pic de pricepere.

Femeile, nu mai încapе vorba, sunt în fața Domnului făpturi prihănite, asta era o credință cu temelii străvechi, și de aceea nici umbra lor în treacăt nu trebuia să atingă vreuna din sfintele cărări, ba nici dobitoc de parte femeiască nu era primit să calce pe Sfântul Munte. Vaci, oi, ori găini pe acolo, ar fi fost un lucru de scârbă în ochii Domnului, și dacă peștele era învoit fără alegere la masă, apoi era din pricină că nimeni nu le-ar fi putut da de rost peștilor care anume-i bărbătuș și care nu.

Ei, dar vezi că, îndată ce-i vorba de meșteșugul bucătăriei și de îndeletnicirile multe și mărunte ale gospodăriei, lucrurile se schimbă; asta-i menirea care nu i se poate lua femeii și în care nimeni n'o poate întrece: oare nu sunt și în Sfânta Scriptură destule pilde și cuvinte în privința asta?

Oftări și murmure începură a se ridica în sfîn-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Turnul de pază al mănăstirii Aghia Lavra

tele obștii, stăreții tuturor chinoviilor de pe munte se strânseseră la sfat apropiindu-și în de ei capetele albe, jeluindu-se cu frământări de mâini de starea lucrurilor și neștiind ce cale de îndreptare s'ar putea apuca.

Se ținu apoi un sobor mare între zidurile Lavrei care, cu chinovia Ivirilor și cu Vatopedul, sunt cele mai vechi dintre mănăstirile locului, și pe rând cei mai înțelepți dintre prea cucernicii părinți luară cuvântul, desfășurându-și pe larg părerile.

Unii spuneau că ar trebui mai multă strășnicie față de cei ce nu-și îndeplinesc îndeajuns îndatoririle; alții chibzuiau că trebuiesc negreșit înmulțite canoanele și lungite posturile; câțiva dimpotrivă, îndrăzniră a cârți împotriva tuturor pravililor și rânduelilor ce-i cârmuiau; alții dădeau zor într'o doară pe glas ridicat, cu sfintele pilde și fapte ale marilor înaintași și mucenici. Iar destui de mulți dintre ei, cam somnoroși, se mulțumeau să moțâiască din cap, mormăind într'una: «da, da», când pe placul unuia, când pe al celuilalt.

Unul singur, Părintele Dimitrie, ședea tăcut, învârtindu-și numai degetele. Așa de închis stăruia în jețul lui Părintele Dimitrie, încât ceilalți prinseră a se întreba cu mirare ce să fie cu el. Era un sfânt în toată puterea cuvântului, cu o barbă

albă și lungă, ce punea o strălucire de zăpadă pe antereul lui de mohair negru. Se șoptea despre dânsul că era cercetat de vedenii și că stătea de vorbă în taină cu sufletele răposaților. Numele lui era rostit cu un fior de respect, dar și de oareșicare teamă. Era stariț al Dionisului, una din cele mai ciudate mânăstiri din câte avea Sfântul Munte. Moșneagul avea mare slăbiciune pentru flori: grădinile lui erau minune; primăvara, frumusețea lor devenea vis mai presus de fire, așa de măreț se desfășura strălucirea trandafirie a migdalilor peste perdeaua plină de întuneric a chiparoșilor din fund, pe când lujerele stânjeneilor purpurii și viorii țâșneau falnice ca mii de săbii ce se încrucișau între ele pe lângă zidurile posomorâte.

De sus, din chilia lui, îi desfăta ochii o priveliște minunată spre Mare. Nu ținea în casă alte odoare decât o icoană făcătoare de minuni a Precistei Preacurate, așezată în așa chip pe peretele văruiț alb, încât, la fiecare răsărit de soare, asupra ei se revărsa surâsul celor dintâi raze aurii.

Altfel, viața lui era simplă, fața blajină, cu niște ochi neobișnuit de străbătători, ce par'că știau să vadă dincolo de hotarele celor pământești.

Văzând ei că nu ajung la nici un căpătâiu, stareții se întoarseră către Părintele Dimitrie, cerând dela el lumină.

. . . Se ținut apoi un sobor mare al cucernicilor părinți între zidurile mănăstirii Aghia Lavra . . .

Părintele Dimitrie se sprijini în brațele jețului, își împreună ușor ca în rugă vârful mâinilor și apoi, pentru o clipă, închise ochii, îndreptând par'că spre înăuntru lumina lor pătrunzătoare.

Se făcu tăcere apăsătoare. Ceilalți toți pândiau fața lui cuvioasă, unii silindu-se să se uite nepăsători, alții trufași, dar unul nu era care, în străfundul sufletului, să nu simtă turburarea de teamă față de acest sihastru care știa să fie atât de stăpân pe liniștea lui. Apoi, deschizând deodată ochii, dar fără a privi anume pe cineva, Părintele Dimitrie prinse a grăi:

«Să ne rugăm fierbinte Fecioarei Preacurate să coboare într'ajutorul nostru; trebuie aici, nu mai încape îndoială, trebuie aici numaidecât o mână de femeie, fără de care nu ne mai putem ridica din părăginierea-în care am căzut; dar cum nici o faptură de femeie pământescă nu trebuie să cuteze a călca acest cuprins sfințit, nu ne mai rămâne altceva decât să îndrăznim a ne îndrepta către însăși Preacurata, rugându-ne de ea să se milostivească a-și lăsa o clipă Scaunul ei din Slăvi și să vie, cu sfintele-i mâini sânguincioase de femeie, să deie smeritei și nevrednicei noastre obștii ajutorul, de care e atât de lipsită».

Un murmur larg se ridică, freamăt de mânie, clocot de împotrivire, ba Părintele Damian cel

pântecos îndrăzni chiar să isbucnească în răs. Dar când Dimitrie se întoarse la dânsul și-l privi liniștit, Părintelui Damian îi îngheță deodată răsul pe buze.

Spuse mai departe Părintele Dimitrie :

«Prea înălțata noastră Stăpână cea plină de har, va veni printre noi, dacă rugile ce-i vom înălța vor fi destul de pătrunse de lacrimi și de cutremur sufletesc. Cu fețele la pământ în fiecare noapte să spunem anume pentru ea rugăciuni fierbinți în toate cele douăzeci de lăcașuri ale noastre. Trimeată-se vorbă și tuturor pustnicilor din munți, toți călugării de prin schituri răzlețe și colibe să unească rugăciunile lor cu ale noastre. Numele ei să ne fie pe buze și'n inimi mereu, să-l pomenim neîncetat, să-l pomenim atât de stăruitor, încât Maica Mântuitorului, mișcată de durerea chemării noastre, să trebuiască să ne-o asculte».

Se stârni vâlvă mare, fu multă risipă de vorbă, grea încăerare de judecăți, fură și suspine, codiri cucernice și împotriviri. Dar în tot acest freamăt, Părintele Dimitrie ședea liniștit, privirea îi era pierdută în zare și gândul dus departe.

La urmă, temeiturile potrivnice fură pe rând înfrânte, clocotul se mai potoli, și nemaiavând nimeni ceva de întâmpinat, lucrul se hotărî, și din

chiar acea zi, la fiecare altar se înălțară închinăciuni și rugăciuni anume, cerșind dela Impărăteasa Cerurilor să se coboare jos pe pământ...

* * *

Trecură zile după zile, rugăciunile rânduite se făceau zi și noapte, cu stăruință, mereu aceleași, fără sfârșit, repetate după datina călugărească, cu mătăanii adânci, în fiecare din lăcașuri; dar puțini erau la număr părinții cari nădăjduiau cu-adevărat în îndeplinirea, smeritei, dar atât de îndrăzneței lor rugăciuni.

Și de ce oare, într'adevăr, Prea Fericita s'ar înjosi să primească asupra-și îndatoriri atât de grele ca ale oamenilor? De ce s'ar pogori din Lumina cea de Veci ca să-și întineze sfintele ei degete de crin, cu praful pământului?

Dar în chilioara lui de sus, adâncind într'una cu privirile cerul, Părintele Dimitrie nu se îndoia.

Părintele Dimitrie era un înțelept, dar de-o înțelepciune care se adăpa din izvoare mai presus de cele obișnuite ale înțelepciunii omenești. Și în fiecare dimineață deci, el punea o creangă nou înflorită, înaintea icoanei, sub raza ce cădea asupra ei, în peretele alb văruiț...

Muntele Athos ajunsese în toiul strălucirii lui primăvăratic. De peste tot râdeau culori, din cer,

de pe mare, din florile fără număr, ce cotropiseră orice colțișor de grădină sau de stâncă. Și din toată această mulțime spumegândă de flori, chiparoșii se înălțau ca niște stâlpi de fum negru, mărint prin asprimea lor mohorită, gingășia luminoasă a florilor. Fiece pom își avea cuibul lui, fiecare pasăre cântecul ei, numai locuințele oamenilor erau părginite, împăienjenite și ursuze, căci mână de femeie nu era îngăduită să pue în ele rânduială.

Intr'una din dimineți, Părintele Dimitrie se trezi odată cu revărsatul zorilor, măcar că nici alte dăți el nu se prea întârzia cu somnul, și se coborî în grădina lui dragă spre a aduce cu mâinile împreunate, preamărire Domnului, pentru primenirea de frumusețe care, în fiecare an, pe vremea asta, înveselia din nou pământul.

Picioarele lui tremurătoare de bătrânețe se purtau încet pe pietrele colțuroase, pe când ochii i se întârziu cu o minunare veșnic nouă la fiecă floriceică gingașe răsărită printre pietre. Văzduhul aburia mirezme, vesel de ciripitul păsărelelor, iar cerul părea o măreață mantie pe care Dumnezeu, cu brațele deschise, o desface asupra acestui pământ al oamenilor, ca spre a-l cuprinde la sân.

O dulce răpire covârși sufletul Părintelui Dimitrie, cași cum s'ar apropia de o fericire mai

presus de orice închipuire. Și ridicând deodată ochii, iată că, de colo, dintre migdalii cu flori trandafirii, înainta spre el o femeie minunată, cu picioarele mici desculțe.

Mantia ei părea croită din chiar mătasea cerului de deasupra, avea un văl alb înodat năframă în jurul capului și ochii ei păreau două iezere adânci de pace...

Avea fața tinereții veșnice, dar când veni mai aproape, Părintele Dimitrie putu desluși că, deși dumnezeesc de senin, surâsul ei era al Uneia ce cunoscuse toată, amărăciunea și toată durerea.

Căzu în genuchi Părintele Dimitrie și întinse spre Dânsa amândouă mâinile. Inima i se umplu de o negrăită fericire. O chemă înfiorat pe nume, nestând o clipă la 'ndoială că era Eă, Sfânta Fecioară, care, răspunzând rugilor lui, coborîse a avea pe pământ.

Femeia minunată mai făcu câțiva pași spre locul unde stătea el îngenunchiat; lumina cerului mai strălucea în cutele vestmântului ei, punând în juru-i un nimb mai orbitor ca razele soarelui care, de sus, i se cernau acum pe creștet.

Părintele Dimitrie căzu cu fața la picioarele mici desculțe, îngânând cuvinte de atâta bucurie aiuritoare, că ele i se îmbulzeau aproape lipsite de înțeles:

«De trei ori binecuvântată fii Tu! de trei ori binecuvântată, o, dulce Maică a Domnului! de trei ori binecuvântată iubirea ta! de trei ori binecuvântate suferințele tale! de trei ori binecuvântată fie inima ta străpunsă! și de trei mii de ori fericite pietrele din grădina mea pe care piciorul tău desculț le-a atins!».

Și cotropit de atâta beție a simțirii, călugărul recunoscător, încâlcia năvala cuvintelor, bâlbâia, se sbătea, și la urmă tăcu înecat, udând cu lacrimi piciorul mic și sfânt.

Zâmbind cu duioșie, Fecioara privea de sus asupra lui, cu mâinile aduse pe piept, dar, când vorbi, părea că îngerii picură cântări din harfe.

«Arată-mi calea, cucernice Părinte. Nu ca Impărăteasă a Cerurilor am venit, ci ca slugă să slujesc, gata la orice muncă. Lipsea o mână de femeie, — iată, sunt aici pentru a împlini muncă de femeie. Dimitrie, a ta a fost credința cea mai mare, de aceea la tine cel dintâiu am venit».

Dimitrie se ridică încetșor, lacrimile încă îi luceau în barbă ca stropi de rouă tremurători, — abia de îndrăsnea să înalțe ochii lui pământești spre chipul cel fără de prihană.

Apoi cu pași tremurători, grăbi spre pomii lui grei de floare, își umplu brațele bătrâne cu crengi înflorite și mergând, le așternea covor în calea

BCU Cluj / Central University Library Cluj

... Zâmbind cu duiosie, Fecioara, cu mâinile aduse pe piept privea de sus asupra părintelui Dimitrie, căzut cu fața la picioarele ei . . .

Fecioarei. Astfel călăuzi moșneagul Părinte pe Impărăteasa Cerurilor pe drumul plin de soare, până'n umbra înecată de praf a chiliei sale...

II

Sunau clopotele, sunau,—de clocotia văzduhul de dangăte și clincăte din toate colțurile, glasurile lor adânci își răspundeau: zilnic, ceasuri, ceasuri, arama lor cânta *Ossanah*, binevestind largurilor bucuria că Maica Domnului se îndurase să coboare pe pământ.

Se minunau și păsările de atâta larmă prin unde cutremurate ale înaltului, și peștișorii din Marea albastră șerpuiiau prin freamătul apei spre mal, nerăbdători să afle ce-i. Cât despre călugări, o nemărginită bucurie cânta în sufletul lor, și se părea că numai viersuirea bronzurilor poate reda ceea ce buzele lor nu știau spune. Ochii le străluciau, sângele le curgea mai viu prin vine.

Picioarele desculțe ale Precistei o purtau după trebi din loc în loc, din schit în schit, din biserică 'n biserică. Oboseala nu venea s'o atingă, graba nu'i încurca mișcările, praful nu se prindea de cutele vesmintelor ei. Părea să fie pretutindeni dintr'odată. Nu ocolea nici cel mai întunecat colțișor, cele mai înjositoare trebi nu o făceau să șovăiască. Spăla lespezile și ferestrele, scutura boarfele

din casă, primenea paturile, bătea chilimurile, curățind de pe ele petele îmbâcsite. Aerisea cămarile întunecoase și nesănătoase, deschizând ferești bătute'n cuie de cine știe câți ani.

Prin biserici curăța sfințele potire, freca sfeșnicele și candelile de străluceau iar ca noi, cu degete iscusite îndepărta zorzoanele fără noimă de pe la icoanele sfinților, înlocuind trandafirii de petecă prăfuită, prin crengi înmugurite. Cârpia cu răbdare odăjdiile, stârpind molia ce se prăsisse în firetul de aur, — pretutindenii, pretutindenii îndrepta ce stricase vremea și neîngrijirea oamenilor. De câte ori însă zăbovia mai pe sub bolțile umbrite ale bisericilor, eșea de acolo mai mult abătută și cu nu știu ce umbră în taină posomorâtă în priviri. Și destui dintre călugări băgaseră de seamă lucrul, mirându-se de ce oare părea mai fericită în lumina soarelui decât în lăcașurile închinat lui Dumnezeu.

Plină de nemărginită grije pentru acești obșteni neajutorați, nu o răbda inima să se mărginească numai la rânduiala chiliilor și a bisericilor, ci se repezea zilnic și pe la bucătării. Stăteau cu gurile căscate și se cruceau cu câtă iuteală și pricepere învârtea Prea Sfânta cratițele, lingura, oalele. Și din te miri ce, mi-ți gătia niște bucate nemaî

. . . Călugării se cruceau cu câtă iuțeală și pricepere învârtea Prea-Sfânta cră-
țițele, lingura, oalele. . .

pomenite deși lingeau degetele frații și o blagosloveau la toate prânzurile și cinele mânăstirești.

Intr'o zi un frate mai tânăr, mai doritor să afle, veni să-și arunce și el ochii prin fereastra unei vechi bucătării boltite de acestea. Și ce să vezi? Ca într'un nor de tîmâie, femeia cea minunată stătea pe jumătate învăluită în aburi înecători de bucate. Și ca un stol de corbi întunecoși, călugări cărunți în rase negre se frămîntau în jurul ei, uitându-se cu mirare la mânuțele Ei cari fluturau repezi ca niște porumbițe albe. Pe fețele lor încinse șiruia sudoarea în bărbii, dar vestmîntul Precistei părea o fașie de cer albastru, zărit prin ceață.

Pe sub seară, când isprăvea de lucru, Sfânta Fecioară se ducea să soarbă adierile zefirului prin grădinile împrejmuite, alegând de fiecare dată tot altă grădină, pentru a nu nedreptăți pe nici una din obștii.

Acolo, sub pomii ninși de floare, stătea Ea cu furca, pe când din toate părțile, prinzând de veste, se adunau călugării s'o vadă, întunecând locul cu umbra raselor mohorîte.

Și atunci multe daruri smerite se așterneau la picioarele Preacuratei, căci multe și felurite erau meșteșugurile cu cari se îndeletniceau, din vremi uitate, prin schiturile Athosului. Unii dintre călugări erau meșteri zugravi de icoane, alții săpă-

tori în lemn, câte unul se pricepea chiar să coasă cu acul, făcând minune de isvoade în firet, pe lungi și lucitoare patrafire de mătase, pe când cei mai mulți se mulțumeau a fi doar harnici muncitori la câmp, ori smeriți pescari, ca ucenicii Domnului. Dar se găseau și cărturari învățați cari scriau cărți sfinte cu tâlc adânc, ori Psaltichii și Evangheliare cu slove mândre pe care apoi alții le încondeiau cu zugrăveli strălucite.

Ba și cei mai neprietenosi moșnegi pustnici, ciudați la înfățișare, se coborau de vale de prin colibe și văgăuni nemai părăsite de zeci de ani, și veniau cu evlavie să se sfințească la vederea acestei femei, care totuși nu era femeie și care cu cele două mâini albe ale ei dăduse viață nouă acestor locuri.

Nenumărate erau prinosurile ce i se puneau la picioare: icoane zugrăvite măestrit, linguri și furci de tors în forme ciudate, împodobite cu creștături și săpături migăloase, mățanii de lemn mirositor și scump în care nici un bob nu semăna cu celălalt, scoici de sidif licăritor cu vederi săpate în ele din poveștile scripturii, mărami mățăsoase țesute cu mâna și vopsite în boeli strălucitoare și necunoscute.

Și ca dar între daruri, îi deteră o Biblie, prețuind cât o comoară, foaie cu foaie o minune de

migală călugărească, iar legătura îi era în tăblii și catarame de argint ciocănit. I se aduceau și cruci lucrate minunat în multe feluri, dar pe acestea, cum le vedea, le punea repede deoparte, cu un ușor tremur ciudat.

Chiar și cei ce nu se îndeletniceau cu vreun meșteșug anume, tot veneau să-i se 'nchine cu lamura cea mai aleasă din rodul muncii lor: faguri de miere ori pești argintii, oale cu lapte proaspăt, brânză untoasă în străchini de pământ ori colaci rumeni, înflorați frumos cu cuișoare.

Intr'un amurgit de seară veni de prin culmi un moșneag ruginit, care — de atâta amar de ani de când se cuibărise prin singurătăți — fusese aproape uitat de oameni și de vremi și el însuși aproape că-și uitase graiul.

Ursuz și stângaciu ca un vultur bătrân din înălțimi, stătu înaintea Precistei. Pletele și barba albă îi erau încălcite și pline de ciulini, de și-ar fi putut face în ele cuib păsările văzduhului. Zeghea de pe el zdrențuroasă și aspră de păr de capră, fața sbârcită, mâinile noduroase sgâriate, prinseră ceva din culoarea pământului pe care tot dormise, iar ochii îi jucau în cap cu căutătura neliniștită a fiarelor ce trăiesc singuratece prin pustii. Abia de mai rămăsese ceva omenesc într'însul,

de mult ce semăna cu un copac, cu un urs din codri. Era crunt, respingător și murdar.

Totuși, din pustiul lui, și el venise, căci, Dumnezeu știe cum, pătrunsese și până la mintea lui înnegurată vestea despre minunea cea mare. Și iată-l acum stând colea, slăbănog rătăcit, aspru, cătând buimac, cu ochi ce clipociau ca orbiți de soare la dulcele chip ce era înaintea lui. În mâinile grele, păroase, strângea ceva învăluit într'un ștergar de pânză vărgat.

Maica Domnului ședea între zidurile Hilandriului, pe treptele unei fântâni; lângă ea se ridica un chiparos întunecat, ca un străjer uriaș; prin preajmă călugării stăteau în pâlcuri. Până și cel mai umil dintre frați se strecurase s'o vadă, cu furca'n brâu, subțind firul din fuior și sfârâind fusul cu degete ușoare și albe. Că doară nu aveau în fața lor o femeie pământească și putea, fără a-și întina ochii, să stea la picioarele ei și s'o privească. Și cu adevărat, albastrul de cer al vestmântului Ei era o alinare pentru inima cea mai turburată.

Dar la arătarea acestei slăbiciuni de schivnic din pustietăți, care-ți făcea silă ochilor, pufniri de râs înfundate și chicoteli se auziră din cercul călugărilor ce se adunaseră. Ca o fiară fugărită, el rotia ochii primprejur, îndârjit și sperios, dân-

du-și par'că seamă că nu era tocmai la locul lui aici, dar de câte ori i se opreau ochii pe Maica Domnului, toate valurile sufletului i se linișteau.

Lăsând fusul, Sfânta-Maria întinse zâmbind mâna să ia darul ce i-l aducea. Atunci pustnicul, căzând în genuchi, atinse pământul cu fruntea și lăsă apoi în poala Fecioarei prinosul lui scump. Cu îngrijire Ea desfăcu ștergarul de pânză și din el căzură trei lucruri: un jungher, o cunună de spini și o inimă străpunsă....

Ochii Maicii Domnului se deschiseră mari și rămaseră pironiți asupra acestor groaznice simboluri: fața Ei palidă, apoi, înfiorată toată, se învâlu mai strâns în mantie, cași când s'ar fi lăsat frig deodată.

De departe, un clopot undeva porni a tângui în dang prelung, cu un glas ce țipa pe urma celui mort....

III

Se făcea o lună de când Fecioara Maria venise la Sfântul Munte. Pomii desbrăcaseră floarea pentru a lega rod, dar pretutindeni acum își luau ochii trandafirii.

Frumusețea lor își striga în tot locul biruința în cântec nebun de culori; în asalt suitor năvalnic, puseseră stăpânire peste cele mai poso-

morîte ziduri până sus pe culmi, săriseră pe prichiciurile clădirilor și-și băgau ochii îndrăsneți pe ferești, își târau crengile spinoase tupiluș prin prundiș, printre ferige, și săriau cu brațe pătimașe pe chiparoșii ursuzi, răsându-le drăgălaș cu hohot de culori prin verdele încruntat. Ba, dorul lor de viață se încumeta să pătrundă până și în cimitirele nemângăiate, acoperind mormânt și cruce cu zâmbete de nădejdi, trecătoare.

Călugărilor le părea că cerul coborîse pe pământ; nîcînd nu mai viețuiseră zile așa de bogate în fericire. Căsuțele le erau acum curate, curate ca norii argintii ai cerului, deretecate, gătite cu brad; borile îmbălsămate al primăverii undiau acum slobode până în ungherele cele mai întunecate, gonind izul și mucezeala, prin ferestrele larg deschise de mîna Fecioarei ca să năvălească soare și aer proaspăt. Firicel de praf nu se mai zăria nicăeri, toate gunoaiile fuseseră aruncate, coji și hărburi pe potecile grădinilor nu se mai pomeneau, de acum neorânduiala și nepăsarea fuseseră izgonite din aceste lăcașuri.

Mâini harnice săriau pe întrecute să împlinească dorințele Precistei până nici n'apuca să le rostească. Nîcînd nŭ s'a lucrat undeva cu atîta bună voe. Stolurile negre de călugări sârguincioși se țineau de pasul ei ca umbra după lumină. Pătrundea în

1. Asina fuzul. Sfanta Maria intinse mana sa ia darul ce i-l aducea vustnicul.

cele mai mucedde hrube și bordeie unde lănceziau pe paie bolnavii și cerșetorii, luminându-le adâncul gropniței și al sufletelor cu razele vindecătoare ce-i făceau cunună 'n jurul capului. Iar noaptea, când trecea cu strălucirea ce purta în faldurile mantiei, se respira în urmă-i fuior de lumină ca pe urma cometelor pe cer.

Și așa totul fu fericire luminoasă pe Sfântul Munte. Numai Părintele Dimitrie, el, înțeleptul mai presus decât cei înțelepți, părea a fi întrezărit deovreme o umbră ciudată de întristare pe fața Preacuratei. În tot acest prisos de bucurie numai sufletul Ei părea că nu-și găsește tihna. Dimitrie o urmărea cu o neliniște crescândă și teama de a nu desluși în mâhnirea Ei dorul plecării dintre dânșii, îi gonía moșneagului marea lui pace și pușinul lui somn. Și în tot mai chinuitorul său sbucium, nu știa nici cui din ceruri să se mai roage, el care de un veac de om se obișnuise să se roage către Acea, care acum era printre ei, și par'că nu mai era...

Maria nu primise să locuiască în nici una din cămările mândre ce stăriții, pe rând, se 'ntrecuseră să i le pue la 'ndămână. Indepărtase cu rugătoare mulțumiri orice stăruință. O colibă învelită cu stuh pe marginea Mării, amintind pe cele depe lângă lacul Genisareth și pe cea din Betleem, îi

plăcuse, și într'aceea ceruse să stea. Când intra pe pragul scund, pereții albi văruiți se poleiau și cuprinsul se măria de lumina Ei. În fiecare dimineață, când ieșia în soare, găsia pragul colibei acoperit cu trandafiri, din care, cu o gingașe grije, toți spini fuseseră desprinși; și în fiecare seară, când venea iar acasă, un mănuchi de flori cu dulci miresme era pus pe patul ei. Maria era mișcată de aceste mut-vorbitoare dovezi de dragoste. Părintele Dimitrie înțelegea însă tot mai mult că Maria era tristă.

Și astfel se întâmplă că, într'o dimineață, văzând pe Fecioară cum intră pe poarta grădinii, bătrânul simți într'un zvâcnet scurt al inimii cât de dureroasă va fi vestea ce va fi dat urechilor lui să auză.

Grăbindu-i în întâmpinare, el se închină adânc înaintea Ei, umilit de a nu putea aduce decât prinos Aceleea pe care o viață 'ntregă o chemase dela atâta depărtare.

Și alipindu-și fața de picioarele ei:

«Spune, spune» strigă el, «și vezi, sunt bătrân, atât de bătrân încât mă rog fierbinte Ție, gândește-te, că cuvântul Tău îmi poate opri inima 'n loc».

«Privește», spuse Maria și printr'o mișcare lină dete deoparte un fald al mantiei, lăsând pe bă-

«Privește», spuse Maria și printr'o mișcare lină dete deoparte un fald al mantiei. . .

trân, ce înmărmurise de groază, să vadă pe tunica Ei, în dreptul inimii, o pată de sânge. Și pe când se uita el, picuri mari de sânge lăcrămară încetșor spre pământ.

«Ce-am trebuit să văd, de trei ori binecuvântată Femeie, ce-am trebuit să văd!» hohoti el. «Sunt bătrân, puține zile mai aveam, dar vederea răni Tale m'a adus la marginea gropii. Vorbește — tu noian de Milostivire, — cine te-a putut răni? Ce mână mârșavă a cutezat să atingă curăția nepământească a trupului tău sfânt?... Simțurile mă părăsesc, sunt ca unul ce dibuie și cade prin întunerîc și nu se poate ridica. O, dă-mi un sprijin o rază, căci cu adevărat, cu adevărat, nu pot pricepe taina sângelui acestuia».

Și ca doborît la pământ de o boală năpraznică, Părintele Dimitrie stă cu fața și barba 'n țărână și nu se mai putea mișca. Și așa covârșit de spaimă cum stătea Părintele Dimitrie, auzi glasul Mariei limpede și liniștit.

«Voi toți mă răniți», spuse ea, «voi toți cei ce mă iubiți ați făcut să-mi sângere rana mea cea veche. Am încercat zi cu zi să-mi mușc durerea, dar tot mai rău mă copleșește povara celor ce trebuie să văd ori pe unde îmi port ochii. Și de aceea, iată, a trebuit să viu să-ți spun că sosit este ceasul, și că va să mă'ntorc deacum la Ceruri»...

«Cine te-a mânănit? Și ce tâlc să dau cuvintelor tale? O, spune!» găfăi Dimitrie, încercând a ridica privirile spre Ea, dar depărtându-le grabnic dela rana din pieptul Preasfintei. «Nu te-am iubit noi? Nu te-am preamărit cu toate puterile nevrednicei noastre făpturi? N'am aruncat noi cu brațele pline trandafiri în calea ta? A noastră e vina că strălucirea lor e numai de o zi? Nu ți-am adus oare tot prinosul caselor și al gândurilor noastre și închinarea nu o simți Tu suindu-se ca tămâia din fundul inimilor noastre arzătoare? N'am binecuvântat și sărutat urma pașilor tăi, Preacurato?

O, mâinile Tale albe sunt lumină călăuzitoare pentru noi, ochii tăi poartă Cerului și când piciorul tău desculț se îndreaptă spre noi ne pare că pietrele pe cari pășești se fac puncte de aur. În crețurile rochiei tale duci razele Domnului, zâmbetul buzelor Tale e revărsat din zori după o noapte de furtună, iar cântecul graiului tău ne trece pe aripi peste groaza mormântului. Nu suntem decât niște bieți pustnici sălbăticiți, neînvățați pe căile Măreției, și dacă te-am lovit cu ceva, vorbește, și zi și noapte ne-om pocăi cu amar, zi și noapte ne-om răstigni sufletele înaintea altarelor Domnului»...

«Dar tocmai altarele voastre ale Domnului sunt pentru mine întregul prilej al durerii», fu strigătul

neșteptat al Preacuratei. — «Aci, în aceste lăcașuri sfinte, vechea mea rană se deschide cu cruzime și sângerează groaznic din nou. Incotro îmi întorc ochii — chipul Fiului meu sângărând pe Cruce! Mereu și iar mereu trebuie să îndur moartea de a-i retrăi agonia și adesea atât de grozave încă tresar chinurile pe fața lui, încât simt toate săbiile celor șapte Dureri străpungându-mi din nou inima, picioarele-mi tremură în fața altarului și-mi acopăr fața cu mâinile amândouă.

Am căutat să fug de aceste icoane, — în zadar! Ele îmi ies înainte pretutindeni: în răspântiile voastrele (mi) închid calea, în sălile unde ne adunăm zilnic pentru cină, văd, drept înaintea mea, ochii Lui ce se sting și trupul lui ce pentru noi s'a frânt!

Agonia lui v'ă mântuit pe voi și v'ați deprins de aceea să'i priviți agonia cu bucurie. Dar eu, eu L'am adus pe lume; aci, pe aceste brațe ale mele a crescut, la sânul meu i-am dat să sugă, rezemam căpșorul lui buclat de inima mea și mânuțele lui îmi înconjurau odinioară gâtul cu iubire.

«Intăile lui cuvinte mie, mi le-a gungurit, noaptea speriat, pe mine mă chema. Eu l'am ținut de mâini la primii lui pași de prunc, — eu mi'l îmbrăcam, mi'l spălam, mi'l nutream. El era al meu, copilul meu — dragostea mea!

«Frumusețea lui întrecea frumusețea celorlalți copii. Mai târziu, vorbi cu glas de Prooroc, vorbele-i cădeau ca mărgăritare de pe buzele Lui. Dar când era copil, plângea ca un copil și zâmbea ca un copil; bucuriile și durerile Lui, ale mele au fost.

Ajuns în plină bărbăție, El a trebuit să-și trăiască viața pământească printre obijduiți; pașii Lui îl purtară departe de acoperământul casei mele, prin durerile acestei văi a lacrimilor. Dragostea mea nu l'a mai putut ocroti, n'a mai putut depărta dela El cupa amarurilor, — era hărăzit să sufere și să moară pe cruce. Am trăit atunci odată ceasurile agoniei Lui, — ce vreți? nu'mi mai cereți să le retrăesc».

Glasul Mamei se înălța sfâșietor și ridicând în sus brațele, mâinile amândouă se încleștară în aer ca și când ar fi fost iar la picioarele Crucii.

«Eu, Maica Lui, am văzut cum băteau cuie în mâinile și în picioarele Lui, și prin inima mea au bubuit loviturile; am văzut cum străpungeau cu sulița coastele ce se ridicau și se lăsau în spasmuri. Am văzut ochii Lui aiurând spre mine, în tăcere, cel din urmă bun — rămas. Am văzut cununa de spini apăsată pe fruntea lui, făcând să picure stropi grei de sânge la pământ; și aceasta fu clipa în care sabia tuturor durerilor a străpuns inima mea. Atunci a făcut Dumnezeu să răsbubuie

întreg pământul de tunet vestitor, atunci s'a făcut întunericul cel mare între două lumi, atunci, în templul lui David, catapetezma cu perdeaua cea mare s'a sfâșiat în două».

Vorbea acum Mama Durerilor; femeia minunată cu mantia senină izbucni în lacrimi ca un nour întunecat care-și rupe stăvilarele; prin glasul ei hohotiau veacuri de durere, plângea agonia oricărei mame care și-a văzut copilul murind.

Rămas îngenunchiat înaintea Ei, bătrânul Părinte, cu un tremur nestăpânit în mâinile împreunate, o privia acum, pătruns el însuși de spaimele morții.

«Ce trebuie să fac, ce trebuie să fac?» strigă el «O, sfântă inimă sfâșiată de durere, vorbește! Sluga Ta așteaptă. Vorbește, sunt gata să te ascult».

O clipă se făcu tăcere. Apoi Fecioara se întoarse spre el, și un zâmbet ceresc îi lumină fața.

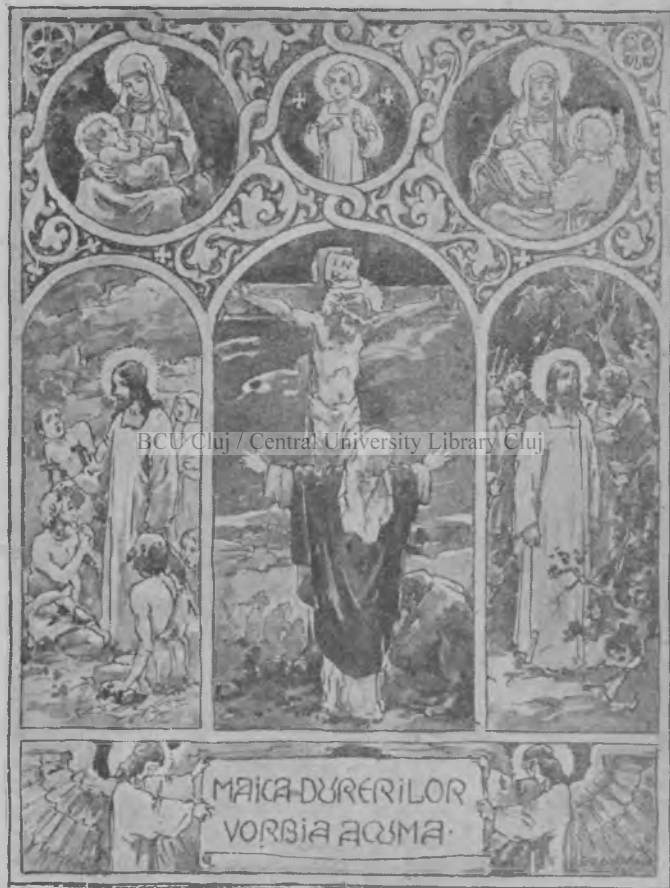
Ceasul cel mai sfânt din viața oricărei femei, este ceasul când strânge la sân pe întâiul ei născut, fie ea mamă de Dumnezeu, ori maică de oameni. Comoara de viață a acelei clipe să fie dar în veci omenirii cea mai dumnezeiască icoană, cel mai înalt Crez. Faceți de aceea astfel ca, deacum înainte în biserică să se înalțe chipul meu cu Pruncul Isus la sânul meu, și pe acest chip să'l preamăriți. Dar după înțelegerea omenească,

trebuie să plecați genuchii în fața unei puteri mai presus, — fie *Iubirea* această putere, iar *o maică și un prunc* întruchiparea ei. Duceți încolo, departe de ochi crucile răstignirii pe cari fiul meu se sbate ca miel de jertfă, ascundeți-le departe de lumina zilei, lăsați umbra să acopere des-nădejdea lor.

«Dar în ziua morții Lui, scoateți iar la iveală, cu evlavie, icoana agoniei Lui, puneți-o în mijlocul altarelor și al inimilor voastre, încununați-o cu flori din grădini și cu flori de gânduri și închinați-vă înaintea jertfei sublime ce El a adus pe pământ.

«Dar de aci înainte dați locul de frunte în bisericile voastre Maicii Dumnezeiești și Pruncului. Incoronați-ne creștetele de strălucire, faceți-mi, de vă îndeamnă inima, vestmânt de aur ori de argint, dar brațele lăsați-mi-le slobode ca să pot cuprinde drăgăstos pruncul dela sân. Ardeți făclii înalte înaintea noastră, lumina lor înmiiască-se resfrânte de cutele lucitoare ale mantiei mele, aprindeți lumânări fără număr, pentru ca ochii tuturor să se îndrepte spre noi, să ne vază și să ne păstreze lumina în adâncul sufletului lor.

«Și, cu ochii plini de icoana Iubirii, cei fericiți își vor trăi mai înalt fericirea, acei bătuți vor tresări de nădejde, și mamele toate ne vor înțe-

lege și vor binecuvânta lăcașele unde lumea se închină în semnul nostru.»

«Și astfel și voi, cei ce vă plângeți acuma că mă pierdeți, veți avea zâmbetul meu mereu cu voi. Aici, în Sfântul Munte, unde picior de femeie nu cutează să calce, păstrați-mă astfel printre voi și niciodată nu vă voiu părăsi.

Plecându-se apoi către bătrânul, care asculta ca într'un vis înălțătoarele cuvinte, Ea îl ajută să se ridice.

«Ridică-te, Părinte Dimitrie; pentru credința ta cea mare am venit eu printre voi, și iarăși voiu să viu când va fi mare nevoia voastră de ajutorul meu; dar acum trebuie să mă întorc în Slăvile mele. Pregătiți-vă bisericile pentru Mine și aveți credința, — voiu veni cândva iarăși la chemarea voastră»...

* * *

Dar, zice-se, făgăduiala aceasta dată lui Dimitrie încă nu s'a împlinit și Maica Preacurată nu s'a mai arătat în Sfântul Munte. Poate că nici unul nu a mai avut acea mare credință, căci Părintele Dimitrie s'a adunat întru Domnul, curând după cînstea fără seamăn de care Maica Domnului îl învrednicise. S'a dus în locuri mai fericite, acolo unde putea să preamărească pe Împărăteasa Cerurilor, privind-o mereu aeeva acolo unde strălucirea ei era mai puternică decât strălucirea în care se putuse arăta ochilor pământenii.

De bună seamă însă că rugăciunile celorlalți au fost mai puțin înfocate, căci piciorul mic desculț al femeii minunate nu a mai venit de atunci să lumineze cărările mănăstirilor de pe Sfântul Munte.

Dar din vremea aceea, decând Maica Precurată binevestise cuvintele acelea Părintelui Dimitrie, crucile cu icoana Fiului ei răstignit, au fost urcate tocmai în culmea catapetesmei, sus de tot, acolo unde le învălue umbra feritoare și tainică a bolților. Și acei cari simt îndemn să le privească trebuie să înalțe capul.

Și în toate lăcașurile unde dreptcredincioșii bisericii răsăritene vin să se roage, icoana Maicii Precuratei și a Pruncului Isus se sălășluște în locul de frunte, către care trebuie să se îndrepte tot ochiul, căci făclii ard multe, dinaintea lor: înmiite prin resfrângere, luminile scânteiază ca un cer de stele pe manția de argint, cu care pentru aceasta, precum însăși Ea a dorit, Mama Sfântă a fost gătită.

Așa sună o legendă a bisericii răsăritene, legendă păstrată din vremi străvechi...

Haris

SFATURI

PRIVITOARE LA

Sănătatea Copiilor

de PREOTUL KNEIPP

Este o carte ce nu trebuie să lipsească din nici o casă cu copii. Ea este pentru părinți o călăuză bogată în sfaturi pentru îngrijirea copiilor la orice caz de boală

BCU Cluj de al accidente library Cluj

Un volum de 200 pagini, cu o frumoasă copertă în culori, și având tratate în cuprinsul volumului, în ordinea alfabetică, un număr de peste 270 boli de copii.

Lei 20.--

*De vânzare la toți Librării
și la*

*Librăria Editoare, I. G. Hertz, București
Calea Victoriei No. 5*

*Incoronarea
Primului Rege
al
României întregite*

□□□□□

Acest mare eveniment istoric,
este redat într'o formă aleasă și cu ilustra-
țiuni numeroase, artistic executate, într'un

A L B U M

care constituie o podoabă pentru orice
casă românească.

*Momentele istorice și serbările neuitate
din zilele mari ale neamului sunt descrise
de **ION GORUN**,*

în amănunțime și fixate pentru vecie în
ilustrațiunile cari fac din Albumul Incoronării
o lucrare de o rară valoare istorică.

Prețul acestei lucrări de artă — Lei 25 —
va înlesni publicului românesc procurarea
Albumului Incoronării, apărut în

Editura Iq. Hertz

Calea Victoriei 5, București
și de vânzare la toate librăriile și la toți
depozitarii din țară.